

Лавандулата не е само средиземноморско растение

Автор(и): доц. д-р Иван Янчев, Аграрен Университет

Дата: 01.04.2016

През изминалата година се наблюдава истински бум в отглеждането на лавандула в България. Цената на лавандуловото масло достигна 100 евро за килограм, а почти 90% от българската лавандула се изнася за Франция, Япония и Англия. Който е пропуснал да засади своите лавандулови насаждения през есента след приключване на вегетацията, сега е времето да опита пак. На вашето внимание предлагаме отново тази актуална статия на доц. д-р Иван Янчев от Аграрния университет, която беше и тема на брой 7/2015 г. на списание "Растителна защита".

Засаждане

Най-високи добиви се получават, когато в един декар растенията са 2000 на брой – по около 0,5 м² хранителна площ на едно растение. Междуредовите разстояния са 100-120-140 см., а между растенията в реда – 35 – 40 см. Сгъстяването на растенията в реда след третата година ги прави плътни и непрекъснати, което улеснява машинното прибиране на цветовете. Засаждането се извършва след приключване на вегетацията – октомври – ноември. Като есенното засаждане по принцип дава по-висок процент на прихващане от пролетното. През пролетта неблагоприятните метеорологични условия могат да предизвикат принудително закъсняване на разсаждането и това да влоши вкореняването. Засаждането се извършва с разсадосадачни машини, като резниците се поставят с 2 – 3 см по-дълбоко от кореновата шийка в отворени бразди. Веднага се правят коригиращи манипулации за спазване на маркировката. Непосредствено след засаждането растенията се притъпкват и почистват. Напролет, след пробуждането на растенията изсъхналите, не прихванатите и пострадалите се заменят със здрав и свеж посадъчен материал.

През последните години лавандулата се наложи като основно етеричномаслено растение в България. Съцветията съдържат етерично масло, което намира широко приложение в парфюмерийно-козметичната промишленост. Заради приятния си специфичен аромат навлиза в бита на хората.

България е едно от местата в света, където лавандулата намира най-благоприятни условия за отглеждане. Нейната висока продуктивност е в съчетание с високо качество на маслото. Сред международния парфюмериен бранш тя е позната като българска лавандула или като българско лавандулово масло. С високата си рентабилност като трайно насаждение без специални резитби и стопански важни болести лавандулата бързо привлича вниманието на хора от различни професии, които желаят да я отглеждат през свободното си време, за да повишат жизнения си стандарт.

Високата икономическа ефективност, формираща печалба от 500–600 лева на декар, е мотивацията за създаване на лавандулови насаждения. Игнорирана в миналото от стратегическите култури, оставена на втори план в предпланинските райони, днес тя е и в равнините, и в Добруджа. Плодородните почви и качествените български сортове дават възможност за разгръщане на продуктивния потенциал на лавандулата и предизвикват значителен интерес към нейното отглеждане.

Лавандулата е Средиземноморско растение. В диво състояние се среща в южните части на Европа, Северна Африка и в някои райони на Арабския полуостров. Биологичните ѝ особености се демонстрират с факта, че може да се отглежда при различни почвени и климатични условия и на терени с надморска височина от 0 до 1000 м.

Лавандулата е топлолюбиво и същевременно студоустойчиво растение. Афинитетът към топлина се свързва с фазите бутонизация – цъфтеж, когато високите температури от 40–50 градуса на слънце повишават синтеза на масло, докато в състояние на покой през студените месеци храстите издържат до минус 30 градуса, което прави лавандулата уникално растение с висок добив и високо качество в уникалния климат на България. Лавандулата е медоносно растение и медоносната пчела е основният ѝ опрашител, което оказва влияние върху вегетативното ѝ размножаване, а именно чрез вкореняване на резници от автентичните български сортове. Всеки, който е прочел или са му разказали за възможностите на лавандулата, си задава въпроса какво е необходимо за създаване на малко лавандулово насаждение от 5, 10 или 15 декара? И отговорът е в подобни размери да притежава или арендува за десетина години съответната площ. Площите да са на равни или наклонени терени, да не задържат вода и да са от по-тъмните почвени типове, да нямат отклонения от нормалните параметри, като засоленост, киселинност и др. – за това трябва консултация със специалист. Това, което всеки би могъл да направи, е да почисти терена от храсти, камъни, дървета и други инертни примеси, да заравни площта и да изоре двукратно – първо до 20–25 см и второ до 30–35 см. След първото изораване се извършва запасяващо торене с фосфорни и калиеви торове от порядъка на 50 и 20 кг/дка. До засаждането площите се поддържат чисти от плевели чрез култивиране или дискуване в зависимост от влажността им.

От седемте български сорта най-много насаждения се създават от Севтополис, Дружба и Юбилейна поради пластичността им и високото качество на маслото. Набавянето на посадъчен материал трябва да се осигури от сертифициран производител, който да гарантира автентичността на сорта и неговата чистота. За по-голяма сигурност изявете желание да се запознаете с маточното насаждение на съответния производител и по размерите и състоянието му да прецените неговите възможности. От един маточен храст могат да се получат 150 качествен резника, а за един декар насаждение са необходими 2000 вкоренени резника. За да търгува с посадъчен материал, производителят трябва да произвежда от 300 000 до 400 000 резника за площи съответно 150–200 декара, което означава, че е задължително да има около 3000 изрязани маточни храста само с едногодишни леторасли. Такива са потенциалните възможности на средните еднолични производители.

Пълният текст може да прочетете в брой 7/ 2015 г. на списание “Растителна защита” или в тук под рубриката “Тема”.